

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра трудового права

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ОХОРОНА ПРАЦІ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»

Статус дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2018, 2019

Викладач – Красюк Тетяна Василівна,

к.ю.н., асистентка кафедри трудового права, доцентка

12 червня 2020 р.

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Охорона праці» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 9 с.

Розробники:

Кравцов Данило Маркович – доцент кафедри трудового права,
кандидат юридичних наук, доцент,

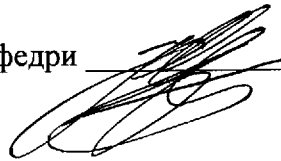
Красюк Тетяна Василівна – асистентка кафедри трудового права,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри трудового права
(протокол № 9 від 14 травня 2020 р.)

Завідувач кафедри _____ О. М. Ярошенко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Охорона праці
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента, належить до циклу навчальних дисциплін правової підготовки.
Викладач	Красюк Тетяна Василівна, к.ю.н., асистентка кафедри трудового права НЮУ імені Ярослава Мудрого, доцентка.
Контактний телефон	+38 057 704 92 15
E-mail	t.krasyuk8@gmail.com
Консультації	середа, 14-00 – 16-00, Центральний корпус НЮУ, а. 100

Анотація навчальної дисципліни

Вивчення курсу сприяє усвідомленню і практичній реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників у всіх сферах економічної діяльності, виробленню навичок ідентифікації небезпечних і шкідливих факторів, створення безпечних і сприятливих умов праці на виробництві. Послідовно розглядаються правові, організаційні й управлінські засади охорони праці на підприємстві, в установі та організації. Вивчаються основи управління безпекою й охороною праці на підприємстві, в установі та організації. Аналізується механізм виявлення небезпечних і шкідливих виробничих факторів та попередження професійного травматизму й професійного захворювання.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи знань з правових, організаційних і управлінських питань у сфері охорони праці, реалізація яких на практиці сприятиме збереженню здоров'я і працездатності працівника в процесі трудової діяльності, покращенню умов праці, підвищенню її безпеки, запобіганню професійним захворюванням, виробничому травматизму, аваріям, а також зменшенню впливу несприятливих факторів на виробництві.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо основних концепцій організації охорони праці на виробництві;
- оволодіння практичними навичками професійного тлумачення та правильного застосування правових норм, що регулюють суспільні відносини в сфері охорони праці;
- формування вміння оперувати юридичними поняттями і категоріями у вказаній царині;
- опанування системи заходів з організації охорони праці на виробництві, комплексу гарантій прав працівників на безпечні та здорові умови праці та юридичну відповідальність за порушення законодавства про охорону праці;
- оволодіння практичними навичками розробки проєктів локальних актів у сфері охорони й безпеки праці на підприємстві, в установі та організації;
- набуття умінь і правових знань із надання допомоги при виробничому травматизмі;
- опанування порядку проведення навчання та перевірки знань із питань охорони праці на підприємстві, в установі та організації;
- формування практичних навичок щодо юридичних дій із захисту інтересів працівників й роботодавців у сфері охорони праці.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Менеджмент», «Маркетинг», «Економіка та фінанси підприємства».

Кореквізити: «Трудове право», «Економічна безпека підприємства», «Економічна статистика».

Постреквізити: «Економічний аналіз діяльності підприємства», «Фінансове право», «Прийняття управлінських рішень», «Управління персоналом», «Управління конфліктами».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- застосувати теорію професійного ризику для оцінювання небезпеки виробничої діяльності;
- оцінити відповідність стану організації охорони праці на підприємстві, в установі та організації вимогам чинного законодавства і локальних нормативних актів;
- пояснити порядок проведення розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань, скласти акт про нещасний випадок на виробництві;
- аргументувати необхідність розробки та проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві;
- упровадити організаційні й управлінські заходи з метою поліпшення безпеки праці на підприємстві, в установі та організації;
- сформулювати основні вимоги щодо профілактики та запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- упровадити ефективний розподіл функцій, обов'язків і повноважень працівників з охорони праці на підприємстві, в установі та організації;
- розробити методичне забезпечення і провести навчання, перевірку знань та інструктаж з питань охорони праці;
- застосувати правові знання з надання допомоги при виробничому травматизмі;
- використати набуті знання з метою контролю виконання вимог законодавства про охорону праці на підприємстві, в установі та організації.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Ти жде нь	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1.	1. Поняття, історія виникнення та зміст охорони праці. 2.1. Правове регулювання охорони праці в Україні: ч. 1		
2.	2.2. Правове регулювання охорони праці в Україні: ч. 2. 3.1. Гарантії прав на охорону праці: ч. 1.		
3.	3.2. Гарантії прав на охорону праці: ч. 2.	1.1. Поняття, історія виникнення та зміст охорони праці. <i>Основна література:</i> 1-6; 10.	Історія виникнення та становлення охорони праці в Україні.
4.	4.1. Гарантії прав на	1.2. Поняття, історія	Особливості охорони

	охорону праці та особливості охорони праці окремих категорій працівників: ч. 1.	виникнення та зміст охорони праці. <i>Основна література:</i> 1-6.	праці у зарубіжних країнах.
5.	4.2. Гарантії прав на охорону праці та особливості охорони праці окремих категорій працівників: ч. 2.	2. Правове регулювання охорони праці в Україні. <i>Основна література:</i> 5; 6; 8; 10.	
6.	5.1. Організація охорони праці на підприємстві: ч. 1.	2. Правове регулювання охорони праці в Україні. <i>Основна література:</i> 5; 6; 8; 10.	Міжнародні норми та стандарти у галузі безпеки праці.
7.	5.2. Організація охорони праці на підприємстві: ч. 2.	3.1. Гарантії прав на охорону праці. <i>Основна література:</i> 4; 5; 8.	Обов'язкові медичні огляди як гарантія у сфері охорони праці.
8	6. Безпека праці та порядок її забезпечення.	3.2. Гарантії прав на охорону праці. <i>Основна література:</i> 5; 6.	
9.	7.1. Порядок розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві: ч. 1.	4.1. Гарантії прав на охорону праці та особливості охорони праці жінок. <i>Основна література:</i> 1-5; 8; 10.	Охорона праці жінок та неповнолітніх осіб на виробництві.
10.	7.2. Порядок розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві: ч. 2.	4.2. Гарантії прав на охорону праці та особливості охорони праці неповнолітніх осіб. <i>Основна література:</i> 1-5; 8.	
11.	8. Нагляд і контроль за охороною праці.	4.3. Гарантії прав на охорону праці та особливості охорони праці осіб з інвалідністю. <i>Основна література:</i> 1-5; 8.	
		5.1. Система управління охороною праці на виробничому рівні. Поняття, цілі, завдання системи управління охороною праці. Методи та функції системи управління охороною праці. <i>Основна література:</i> 1; 5-8.	
12.	9. 1. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання: ч. 1.	5.2. Атестація робочих місць за умовами праці. Правове регулювання та порядок проведення медичних оглядів. Правове регулювання проведення навчання працівників з питань охорони праці. Види інструктажу. <i>Основна література:</i> 1-5; 7.	Атестація (оцінювання) робочих місць за умовами праці.

		6.1. Безпека праці та порядок її забезпечення. <i>Основна література:</i> 1-5; 7; 9.	Організація безпеки на робочих місцях та порядок облаштування робочих зон.
13	9.2. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання: ч. 2.	6.2. Безпека праці та порядок її забезпечення. <i>Основна література:</i> 1-5; 7; 9.	Порядок надання першої лікарської допомоги.
		7.1. Порядок розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. <i>Основна література:</i> 5; 8.	Професійне захворювання: поняття і порядок встановлення зв'язку із виробництвом.
14.		7.2. Порядок розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві <i>Основна література:</i> 5; 8.	
		Колоквіум	
15.		8.1. Нагляд і контроль за охороною праці. <i>Основна література:</i> 1-5.	
		8.2. Нагляд і контроль за охороною праці. <i>Основна література:</i> 1-5.	
16.		9.1. Поняття, види та основні завдання соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Правовий статус суб'єктів соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. <i>Основна література:</i> 5; 7; 10.	
		9.2. Органи, що визначають ступінь втрати працездатності. Порядок визначення ступеня втрати працездатності. Страхові експерти з охорони праці як учасники страхових правовідносин. Основні завдання та функції служби страхових експертів. <i>Основна література:</i> 5; 7; 10.	Порядок, умови та критерії встановлення інвалідності.
17.		9.3. Страхові виплати: порядок призначення,	Види матеріального забезпечення та

	перерахування та проведення. Умови та порядок припинення страхових виплат та соціальних послуг. <i>Основна література: 5; 7; 10.</i>	соціальні послуги за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
	Колоквіум	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури;
- виконання практичних завдань;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквіумів та заліку;
- підготовка тематичної презентації;
- інші здобутки, що підтверджені документально (грамоти, дипломи тощо);
- підготовка до дебатів, дискусій, круглих столів, наукових конференцій.

Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів: відповіді на питання плану практичного заняття під час заняття; написання і захист наукових доповідей за темою, погодженою з викладачем, який веде лекційні та/або практичні заняття; участь у роботі наукового гуртка.

Інформаційне забезпечення курсу

Основна література

1. Основи охорони праці : навч. посіб. / Р. М. Івах та ін. 4-те вид., перероб. і доп. К. : Кондор, 2011. 464 с.
2. Основи охорони праці: підруч. / К. Н. Ткачук, М. О. Халімовський, В. В. Зацарний та ін. 2-ге вид., допов. і перероб. Київ, 2006. 444 с.
3. Основи охорони праці: підруч. / за ред.. В. В. Березуцького. Харків: Факт, 2005. 480 с.
4. Охорона праці в галузі юриспруденції: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, О. І. Жолнович, З.Я. Козак та ін., за ред. П. Д. Пилипенка. Київ, 2013. 272 с.
5. Вахонєва Т. М. Основи охорони праці в Україні: навч. посіб. / Т. М. Вахонєва. Київ: ВД «Дакор», 2019. 508 с.
6. Обушенко О. М. Правове регулювання охорони праці в Україні: проблеми теорії та практики: моногр. / О. М. Обушенко. Київ: «Хай-Тек-Прес», 2014.
7. Право соціального забезпечення: підруч. / О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Ветухова та ін.; за ред. О. М. Ярошенка. Харків: Право, 2019.. 376 с.
8. Трудове право: підруч. / О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А. М. Слюсар та ін. ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2019. 544 с.
9. Цивільний захист і охорона праці в галузі : навч. посіб. / С. О. Ковжого та ін.; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Харків: Право, 2012. 192 с.
10. Івчук Ю. Ю. Теоретико-правові засади правового регулювання охорони праці в умовах реформування трудового законодавства України: моногр. Харків: Право, 2015. 271 с.

Додаткова література

1. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: навч. посіб. 2-е вид. Київ:

Знання, 2008. С. 158-164.

2. Амелічева Л.П. Забезпечення безпеки праці як умови трудового договору: моногр. Донецьк: Норд-Прес, ДонНУ, 2010. 179 с.

3. Гончарова Г. С. Охорона праці: курс лекцій. Харків: УЮА, 1994. 24 с.

4. Шевченко Л. С. Соціальні ризики та соціальна безпека праці: моногр. Харків: Право, 2009. 280 с.

5. Андріїв В. В., Москаленко О. В., Прилипко С. М., Ярошенко О. М. Правовідносини із загальнообов'язкового державного соціального страхування: теоретичний аспект. Харків: ФІНН, 2011. 280 с.

6. Кучма О. Л. Проблеми теорії та нормативно-правового регулювання соціального страхування в Україні: моногр. Київ: Освіта України, 2016.

7. Серета О. Г. Державно-правовий механізм захисту прав працівників в умовах інтеграції України до Європейського Союзу: теорія і практика. Харків: Право, 2018. 472 с.

8. Яковлев О. А. Фундаментальні проблеми правового регулювання умов праці і встановлення гарантій для працівників. Харків: Право, 2019. 456 с.

9. Держава та її органи як суб'єкти трудового права: теоретико-прикладний нарис / за наук. ред. О. М. Ярошенка. Харків: Право, 2014. 285 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях, брати участь в обговоренні дискусійних питань, повною мірою долучатися до активних форм навчання, Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, круглих столах, конкурсах студентських наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academi_chnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять можна використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Охорона праці» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких способів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, контрольна робота. За результатами практичних занять із кожного з *чотирьох модулів* розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 15 балів), що включається до підсумкової рейтингової оцінки;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 15 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів

за самостійну роботу – 10.

Формою підсумкового контролю знань студентів з дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль						Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття				Колоквіум			
Модуль №1	Модуль №2	Модуль №3	Модуль №4	Колоквіум №1	Колоквіум №2		
max 15	max 15	max 15	max 15	max 15	max 15	max 10	max 100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Охорона праці» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національно ю шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34